

Madeira szárazon és vízen

Résztevők: Tölgyesi Csaba, Tölgyesi Zoltán, Antaia Christou, Fehér Viktória, Tölgyesi Hanga, Tölgyesi Hunor

2024. 07. 30. - 08. 06.

Madeira egy apró, Portugáliához tartozó sziget az Atlanti-óceán marokkói partjaitól nyugatra. A klímáját erősen meghatározza, hogy egy nagy hegy az egész, mely a párás tengeri légtömegeket felszállásra kényszeríti, és a kicsapódó nedvességnek köszönhetően buja zöld uralja az egészet. A mérete, elszigeteltsége és fiatal kora miatt viszonylag kevés faj kolonizálta, és a fajkeletkezés sem galapagosi léptékű. A domináns fajok a barátka, erdei pinty, vörösbegy, a feketerigó és a hegyi billegető, ragadozók közül pedig a vörös vércsén és egerészölyvön kívül más nincs. Ennek ellenére minden elkötelezett madarásznak legalább egyszer érdemes ellátogatni a szigetre, a két csak itt élő szárazföldi endemikus és a kiváló tengeri madarászati lehetőségek miatt. Mivel a szárazföldiek nagyon könnyűek, ideális családi nyaralással egybe kötni, ahogy mi is tettük. Legegszerűbb a Wizzair közvetlen járatát használni, mert nem fapados verzióval csak hosszabb, lisszaboni átszállással lehet kijutni.

Madeirai babérgalambbal minden őshonos erdőterületen könnyű találkozni jól fotózni viszont már nagyobb kihívás. Többnyire csak magasan átrepülő, vagy felrebbenő példányokkal találkoztunk, például ebben a völgyben: 32.743308, -16.893617.

Madeirai királyka minden bozótos-erdős élőhelyen, különösen őshonos növényzet esetén közönséges. A kanárimadár betelepített faj, néhol falvakban, parkokban találkoztunk vele. Szintén C-kategóriás faj a közönséges asztrild, főleg patakmenti mocsári növényzetben és parkokban láttuk. Az **egyszínű sarlósfecske** szintén egyszerű faj, és mivel nincs más fecske a szigeten (vagy legalábbis mi nem láttunk), az ő niche-üket is használják, ritkán álló fák között és talajközelen is mindenhol vadászgatnak. **Kanári pityerrel** a sziget kopár keleti félszigetén lehet találkozni, de mivel már a Kanári-szigeteken tömegeket láttunk, egy kilométert sem akartunk rájuk pazarolni. Ennyit a szárazföldi madarokról.

Az igazi kihívás és extrém élmény az utunk során a pelagic volt. Erre hárman mentünk el (Csaba, Zoltán és Antaia), a gyerekeket az anyjukkal hátrahagyva. A Madeira Wind Birds nevű cég vállal ilyen utat: https://www.madeirawindbirds.com/en/tours/zinos_petrel_pelagic_expedition.html. Három délután háromtól este kilencig-tízíg, minden alkalommal csalétkézással (chumming) kiegészítve. Elég borsos az áruk, de ha Zino's Petrelt, azaz madeirai viharmadarat (világállomány max 80 pár) akár valaki látni, nincs nagyon más lehetőség. A szervezéssel minden flottul ment, de jó előre érdemes jelezni felénk a szándékot, mert minimum hat fő kell az úthoz, és ha ez nem jön össze, nem indul, ha pedig már betelt, akkor le lehet róla csúszni. Mi összesen tízen gyűltünk össze az útra, angol, szlovén és francia madarászokkal kerültünk egy hajóba. A hajó kifejezés viszont kicsit túlzás, a lélekvesztő jobban illik rá. Az ülések nagyon jó ütéselelyelővel voltak ellátva (amire szükség is volt), de annyira voltak kényelmesek, mint egy favágó bak. Ha valaki aranyérral küzd, felejtse el az egészet, de tényleg! (szerencsére minket ez nem érintett). A túravezetőink igazából csak a hajót vezették, kiszórták a csalit, minimális infót nem osztottak meg velünk. Amikor rákérdeztem egyik nap, hogy holnapra mi a pontos terv, azt a tömör választ kaptam, hogy „we will go birdwatching”. Köszke... A madarakat mindenestre jól ismerték, de mi is felismertük őket, szóval ehhez sem tettek hozzá sokat.

Jelezték még felénk az elején, hogy érdemes vízhatlan vagy gyorsan száradó ruhában jönni, de valójában mindegy, mert az egyik nap hazafelé 3-4 méteres hullámokon törtünk át, ami olyan volt, mintha minden impakt alkalmával egy vödörnyi vizet öntöttek volna a képünkbe. Ez ellen a bűvárruhán kívül semmi nem véd, és a vízhatlan táskában is beázott a powerbank és a tartalékaksi. Csak teljesen vízálló optikát érdemes vinni! Alapvetően persze túl lehet élni, mert se a tenger, se a levegő nem volt hideg.

Rátérve a tengeri madarakra, partközelen a **halványcsőrű mediterrán vészmadár** (Cory's Shearwater) a leggyakoribb, de beljebb sem volt hiány belőlük. A legtömegesebb faj a **szalagos szerecsenhojsza** (Bulwer's Petrel) volt, bármikor körbenéztünk egy 360 fokot a parttól kicsit távolabb, egy rakást lehetett látni. A Desertas szigetek és Madeira között összesen néhány tucat **Zöldfoki-szigeteki viharmadarat** (Fea's Petrel) láttunk a három nap alatt, némelyik elég közel jött, de igen gyors röptű jószágok, nem könnyű fotózni őket. A legfőbb célfajunk a **madeirai viharmadár** (Zino's Petrel) egy egyedét tudtuk annyira megnézni, hogy biztos legyen a határozás. A fehérebb szárnybélés, és a keskenyebb csőrtő használható bélyegek, bár utóbbi inkább csak fotóról. Ezen kívül még egy **kis vészmadarat** (Barolo's Shearwater) láttunk, bár jó megnézni nem sikerült, és a sirályokon és cséreken kívül még egy távoli ékfarkú halfarkas szórakoztatott minket a csendesebb időszakokban. Sajnos viharfecskét csak egy távoli példányt sikerült kiszúrni, amit a többiek nem is láttak és nem sikerült fajra határozni sem.

A meglátogatott vizek jók cetfélék szempontjából is, két család gömbölyűfejű delfin, néhány palackorrú delfin és egy távoli ámbrás cet tette változatossá az utat.

A cég szervez kétórás bálnanéző túrát is, erre elvittük a gyerekeket is. Cory's, Fea's és Bulwer's itt is meglett, szóval ha valaki lájtosabban akarja tolni, vagy nem akar egy fél fizetést ráköltetni az útra, akkor ez is opció.

Kérdésekkel kapcsolatban nyugodtan keressetek a festuca7@yahoo.com email címen.

Szalagos szerecsenhojsza

A két közeli rokon vihardarárfaj: Zöldfoki-szigeteki (balra) és Madeirai (jobbra).

Gömbölyűfejű delfin

Madeirai királyka